

 Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри (за наявності)	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Граматичні аспекти перекладу текстів різних стилів Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 год), 51 год – практичні заняття; 69 год – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/Французька</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні: доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови Полюк Ірина Станіславівна, https://ktpfm.kpi.ua/polyuk
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor , а також створено відповідний Class room

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Курс допоможе підвищити загально-філологічну ерудицію здобувача: поглибити, розширити та систематизувати знання з морфології та синтаксису французької мови; створить сприятливе підґрунтя для вдосконалення умінь ідентифікації, інтерпретації граматичних одиниць, структур та явищ текстів різних стилів та відтворення їхніх особливостей в українському перекладі.

Метою кредитного модуля є:

- усвідомлення природи граматичних явищ та процесів сучасної французької мови;
- поглиблення граматичної компетентності;
- засвоєння методів граматичного аналізу;
- вміння систематизувати знання з теоретичної граматики французької мови, поглибити сприйняття фактів теорії мови та підвищити рівень осмислення конкретних мовних явищ та практичного володіння французькою мовою; -
- удосконалення умінь застосування прийомів і перекладацьких трансформацій у процесі перекладу текстів різних стилів, що є передумовою успішної перекладацької та наукової діяльності

Предметом навчальної дисципліни є:

категорії граматики, види граматик, методи граматичного аналізу, принципи граматичного аналізу мови, граматична будова французької мови; теорії та методи вивчення морфології та синтаксису французької та української мов, граматичні перекладацькі трансформації, ідентифікація, інтерпретація граматичних одиниць, структур та явищ текстів різних стилів та відтворення їхніх особливостей в українському перекладі, що є необхідними для здійснення ефективної комунікації у різних сферах спілкування, у процесі науково-інноваційної та перекладацької діяльності та **формування у студентів здатностей:**

- здійснювати системне зіставлення мовних одиниць у межах французької та української мов на граматичному рівні: повнозначних частин мови, службових слів, морфологічних категорій, синтаксичних зв'язків та відношень на рівні різних типів і парадигматичних класів словосполучень, речень, надфразових єдностей та тексту для розв'язання різноманітних завдань у спеціалізованих сферах професійної діяльності;
- застосовувати теоретичні знання в аналізі граматичних явищ, їхньої взаємодії в усній та письмовій комунікації, у рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої, наукової діяльності та у перекладацькій практиці;
- володіти термінологічним апаратом перекладознавства й лінгвістики на рівні відтворення, тлумачення й використання у професійній і науково-пізнавальній діяльності;
- вирішувати професійні, міжособистісні і інші проблеми, що є запорукою ефективного здійснення професійної діяльності;
- користуватися спеціалізованими словниками та інтернет-ресурсами для адекватного перекладу текстів.

У межах курсу розглядаються:

вживання, функціонування, взаємозв'язок різноманітних граматичних одиниць, форм, структур у межах французької та української мов на матеріалі автентичних текстів; граматичні особливості текстів різних стилів та засоби їх відтворення в українському перекладі; теорії та підходи до вивчення граматичної будови та принципи граматичної організації французької мови, методи граматичного аналізу.

Після засвоєння кредитного модуля студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання:**

- володіти системою граматичних понять, вільно користуватися граматичними ресурсами французької мови у процесі мовленнєвої, перекладацької та наукової діяльності;
- аналізувати наукові досягнення лінгвістичних досліджень, застосовувати їх під час з'ясування мовних проблем;
- самостійно переробляти поточну наукову інформацію з граматичних досліджень мови;
- здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- володіти вміннями ідентифікації, інтерпретації граматичних особливостей текстів різних стилів та засобів їх відтворення в українському перекладі;
- продукувати, редагувати, реферувати та систематизувати різні типи текстів, зокрема фахові, державною та французькою мовами;
- застосовувати вміння працювати в команді й автономно

2.Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Необхідною умовою для успішного засвоєння дисципліни є попередньо засвоєний матеріал освітніх компонентів мовного та перекладацького спрямування I семестру та такими освітніми компонентами/кредитними модулями як: «Теорія перекладу», «Практикум з мовної комунікації та перекладу (французька мова)».

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Науково-технічні тексти.

Тема 1. Науково-технічні тексти. Граматичні аспекти перекладу. Морфологія. Ієрархія частин мови, критерії ідентифікації та делімітації.

Тема 1.1. Граматичні особливості науково-технічних текстів. Види та методи граматичного аналізу.

Тема 1.2. Особливості перекладу науково-технічних текстів.

Розділ 2. Тексти офіційного стилю.

Тема 2. Тексти офіційного стилю. Синтаксис, одиниці синтаксису.

Тема 2.1. Граматичні особливості офіційних текстів. Синтаксичні одиниці. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і відношень.

Тема 2.2. Особливості перекладу офіційних текстів.

Розділ 3. Тексти публіцистичного стилю.

Тема 3. Тексти публіцистичного стилю. Теорії та методи вивчення синтаксису французької мови.

Тема 3.1. Граматичні особливості публіцистичних текстів. Синтаксичні зв'язки. Словосполучення.

Тема 3.2. Особливості перекладу публіцистичних текстів.

Розділ 4. Тексти художньої літератури.

Тема 4. Тексти художньої літератури. Речення, члени речення. Компоненти зовнішньої структури речення. Комунікативні категорії речення. Особливості відтворення в українському перекладі.

Тема 4.1. Граматичні особливості текстів художньої літератури. Речення з особливими формами предикативних відношень. Прагматичні аспекти речення. Засоби відтворення в українському перекладі.

Тема 4.2. Особливості перекладу текстів художньої літератури.

Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Полюк І.С., Бондар Л.В. Особливості перекладу текстів різних стилів. Французька мова: навч. посіб. -К.: НТУУ «КПІ», 2011. 390 с.
2. Чередниченко О., Коваль Я. Теорія і практика перекладу. Французька мова. К. 1995.

Допоміжна:

1. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. М.: Добросвет, 2000. 832 с.
2. Штейнберг Н.М. Грамматика французского языка. Синтаксис простого и сложного предложения. Л.: Просвещение, 1963 239с.
3. Карабан В.І. Переклад наукової і технічної літератури. -Вінниця: ЦУЛ.- 398 с.
4. Petiot G. Grammaire et linguistique. - Saint-Just-la-Pendue: ARMAND COLIN SEDES, 2000.-176 p.
5. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. К.: Видавництво київського університету, Дніпро. – 1971. 131с.
6. Попович М.М. Теоретична граматики французької мови. Навч. посіб./ М.М. Попович – Чернівці: Букрек, 2010. 288 с.

Інформаційні ресурси

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу французької мови та в електронному кампусі.

Навчальний контент

3.Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

З метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й студента.

Засвоєння кредитного модуля "Граматичні аспекти перекладу текстів різних стилів» передбачає оволодіння навичками трансформації, переключення з однієї мови на іншу, усвідомлення процесів і закономірностей застосування головних перекладацьких трансформацій, що дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати шляхи практичного вирішення перекладацьких труднощів, сприяти розвитку абстрактного мислення студентів як передумови ефективного застосування набутих знань у професійній діяльності.

Під час навчання застосовуються:

- стратегії активного, колективного навчання;
- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (робота у парах, мозкового штурму, дискусія тощо);
- інформативно-рецептивний метод (демонстрація, розповідь, пояснення, бесіда у словесній, наочній та практичній формах);
- репродуктивний метод, що передбачає відтворення способів діяльності за визначеним алгоритмом;
- метод проблемного викладу (постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання, з урахуванням пізнавальних суперечностей та здійснення самостійного пошуку (в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, виконання проблемно-пошукових вправ). Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту освітньої компоненти;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану освітньої компоненти, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (електронні презентації).

№ практичного заняття	Зміст навчальної роботи	Аудиторних годин	Рекомендований час СРС	Індивідуальні заняття
1-2	Тема 1. Науково-технічні тексти. Науково-популярні тексти стор.45, вправа 15 стор.45-48. Граматичні аспекти перекладу. Морфологія. Ієрархія частин мови,	4	5	

	критерії ідентифікації та делімітації.			
3-4	Тема 1.2 Граматичні особливості науково-технічних текстів , стор.30-32. Вправи 1 стор.33, 7 стор. 37, 66, 67, 69,73. Види та методи граматичного аналізу.	4	5	
5-6	Тема 1.3. Особливості перекладу науково-технічних текстів , стор.5-30. Вправи 4,5 стор. 35. Неологізми- запозичення в науково-популярних текстах, стор.48-57, 106-128.	4	5	
7-8	Тема 2. Тексти офіційного стилю Стор.129. Синтаксис, одиниці синтаксису.	4	5	
9-10	Тема 2.1. Граматичні особливості офіційних текстів , стор. 143-154. Вправи 3 стор.166, 6 стор. 170, 7 стор.171. Синтаксичні одиниці. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і відношень.	4	5	
11-12	Тема 2.2. Особливості перекладу офіційних текстів , стор. 130-142 Вправи 2,стор.164, 1 стор. 155.	4	5	
13-14	Тема 3. Тексти публіцистичного стилю стор. 216. Теорії та методи вивчення синтаксису французької мови.	4	5	
15-16	Тема 3.1 Граматичні особливості публіцистичних текстів , стор. 229 - 249. Вправи 3 стор. 252, 4 стор. 253. 5 стор. 254. Синтаксичні зв'язки. Словосполучення.	4	5	
17-18	Тема 3.2. Особливості перекладу публіцистичних текстів , стор.221. Вправи 1 стор. 250 , 2 стор. 251.	4	5	

19-20	Тема 4. Тексти художньої літератури стор.275-280. Речення, члени речення. Компоненти зовнішньої структури речення. Комунікативні категорії речення. Особливості відтворення в українському перекладі.	4	5	
21-22	Тема 4.1. Граматичні особливості текстів художньої літератури Грамматичні аспекти перекладу дитячої літератури, віршованих текстів стор. 302-308. Вправа 6 стор. 314. Речення з особливими формами предикативних відношень. Прагматичні аспекти речення. Засоби відтворення в українському перекладі.	4	5	
23	Тема 4.2. Особливості перекладу текстів художньої літератури стор.281-287, Вправи. 1 стор. 309, 2,3 стор. 310.	3	4	
24	МКР	2	6	
25	Підвищення рейтингу. Залік	2	4	
	Всього	51 год	69 год	

Політика та контроль

4. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях – за активну участь у них відповідно до тематики заняття, за виконання МКР та складання заліку наприкінці семестру.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше: http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocny_i_calendar_semestr_control.pdf

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Граматичні аспекти перекладу текстів різних стилів» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору чи слуху, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається французькою мовою з елементами української (у процесі перекладів)

5. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Розрахунок орієнтовного значення вагового балу контрольного заходу

При визначенні тпз враховуємо 2 години аудиторних занять і 2,5 години СРС, пов'язаних з цими заняттями.

Таким чином, тпз = 2 год. + 2,5 год. = 4,5 год.

МКР забезпечує перевірку всього навчального матеріалу. Тому враховуємо увесь час на засвоєння кредитного модуля за винятком 6 годин на підготовку до заліку. Таким чином, тмкр = 120 - 6 = 114

Визначаємо орієнтовне значення вагових балів із розрахунку 100-бальної шкали PCO за формулою

$$\square tk = tпз \times kпз + tмкр$$

$$\square tk = 4,5 \times 23,5 + 114 = 219,75$$

$$гпз = 4,5 \times 100 / 219,75 = 2,05$$

$$гмкр = 114 \times 100 / 219,75 = 51,87$$

Остаточо визначаємо вагові бали.

$$2,05 \times 23,5 + 51,87 = 100$$

$$48,17 + 51,87 = 100$$

Зробимо корекцію

$$2 \times 24 + 52 = 100$$

$$48 + 52 = 100$$

Визначаємо шкалу балів за відповідні рівні оцінювання. З урахуванням межових значень 0,9 – 0,75 – 0,6 – 0 маємо такий розподіл:

Відповідь і робота на практичних заняттях

«відмінно» - 2 – 1,8 бали;

«добре» - 1,7 – 1,5 бали;

«задовільно» - 1,4 – 1,2 бали;

«незадовільно» - 0 балів.

Модульна контрольна робота

«відмінно» - 52 – 46,8 балів;

«добре» - 46 – 39 бали;

«задовільно» - 38 – 31 балів;

«незадовільно» - 0 балів.

Рейтинг студентів з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	48%	2	24	48
2.	Підсумкова модульна контрольна робота	52%	52	1	52
	Всього				100

Поточний контроль

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Критерії оцінювання практичних занять.

Основні критерії оцінювання роботи студентів на практичних заняттях базуються на дескрипторах відповідно рівня володіння мовою у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти:

- змістовність: відповідність темі, розкриття теми, обґрунтованість відображення комунікативних намірів та форм їх реалізації;
- когерентність: логічність викладу, чіткість структури, зв'язність висловлювань, реалізація комунікативного наміру;
- лексична адекватність: використання лексики відповідно до комунікативного наміру та визначеного рівня володіння іноземною мовою

Відповідь і робота на практичних заняттях.

Ваговий бал – 2, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $2 \times 24 = 48$ балів.

“відмінно” 2 -1,8 бали – безпомилкове виконання всіх завдань з різних видів мовленнєвої діяльності відповідно до вказаних критеріїв, що передбачає обґрунтованість відображення комунікативних намірів та форм їх реалізації з повним розкриттям теми і використанням лексики, відповідно до комунікативного наміру, та правильність вживання різноманітних граматичних структур визначеного рівня володіння мовою згідно з вимогами навчальної програми курсу (1-2 незначні помилки);

“добре” 1,7–1,5 бали – недостатня мовна компетенція в межах будь-якого одного (частково) з визначених критеріїв оцінювання рецептивних і продуктивних умінь при виконанні завдань з різних видів мовленнєвої діяльності (1 значна та 3-4 незначні помилки)

“задовільно” 1,4–1,2 бали – недостатня мовна компетенція в межах будь-якого одного (повністю) або двох (частково) з визначених критеріїв оцінювання рецептивних і продуктивних умінь при виконанні завдань з різних видів мовленнєвої діяльності не досить повний та точний у термінологічному відношенні переклад, не досить повний і точний опис трансформацій, застосованих при перекладі (2-3 грубих та 4-5 незначних помилок).

“незадовільно” 0 балів – незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації, не відповідає вимогам на задовільно) та/або значні помилки.

2. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється в 52 бали.

1. ваговий бал за 1 завдання – 18 балів:

- 9 фраз на переклад, 2 бали за кожну правильну відповідь максимальний бал – 18.

2. ваговий бал за 2 питання – 16 балів

- 8 фраз для аналізу, 2 бали за кожну правильну відповідь; максимальний бал – 16.

3. ваговий бал за переклад тексту – 18 балів

«**відмінно**» -18-16,2 бали за правильну у нормативному відношенні, вичерпну та безпомилкову відповідь;

«**добре**» - 16-13,5- балів за в цілому правильну у нормативному відношенні відповідь з 1-2 суттєвими помилками;

«**задовільно**» – 13-10,8 балів за неповну, невичерпну відповідь, з 3 суттєвими помилками;

«**незадовільно**» - 0 балів за відповідь, що не відповідає вимогам на 10,8 балів.

Календарний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

№ атестації	Термін атестації	Умови отримання атестації
Перша атестація	8-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 12 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
Друга атестація	14-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 21 бала (50% від максимально можливого поточного рейтингу)

Умови допуску до семестрового контролю

Рейтинг з кредитного модуля складає 100 балів. Для отримання заліку з кредитного модуля потрібно мати рейтинг не менш ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу.

Семестровий контроль

Ваговий бал залікової письмової роботи оцінюється у 100 балів. Вона проводиться на останньому занятті і складається з:

1. Перекладу на французьку мову фраз та аналізу їх лексико-граматичних трансформацій (ваговий бал 50)

2. Перекладу на українську мову тексту з подальшим його лексико-граматичним аналізом (ваговий бал 50)

Критерії оцінювання перекладу на французьку мову фраз:

ваговий бал– 50 балів:

-10 питань, 5 балів за кожну правильну відповідь максимальний бал – 50.

Критерії оцінювання перекладу на українську мову тексту:

ваговий бал – 50 балів

- 10 питань, 5 балів за кожну правильну відповідь; максимальний бал – 50.

Для отримання студентом відповідних оцінок його рейтингова оцінка переводиться згідно з таблицею:

Кількість балів	Оцінка за університетською шкалою
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно

У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, вищу за отриману автоматом, до залікової відомості заноситься вища оцінка. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

6. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті студенти мають можливість зарахувати результати свого навчання у інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою). Детальніше: https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови, доцент Полюк Ірина Станіславівна

Ухвалено

кафедрою теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ (протокол № 4 від 16.11.2022 р.)

Погоджено

методичною комісією ФЛ (протокол № 4 від 01.12.2022 р.)